השוחט פרק שני חולין

מאי לאו בעוף. קאי שחרי דמו לאור ליניכא לאוקעת הגדלה כנגדי למר שקורין פיינ"א כדכתיב[1] כנגד אכלו עם וקאמר נוחכו ויפעל מן הכסוי ואי אין שחיטה לעוף נוחכו לריך כסוי שזו היא שחיטתו **ללכא.** לכע עור אדום שקורין פרק"א: **מלק.** עוף קדשים בסכין גבילה דאין מליקה אלא בליפורן: **נמי נמי [דכי סבר] שדרה ומפרקת.** בגלא רוב בשר כדאמרינן בפ"ק (לעיל דף כח.) הוא ערפה משום דסכין לאו מליקה הוא: **מיסני לה סכין.** שחוקף סימנין לאחר שנטרפה: **לעבורה מידי נבילה.** דהא טרפה שחטה אינה מטמאה[2] ועוד[3] נמיאמו זו היא שחיטתו והך שחיטה מן העורף אין שהוא מחליד ואין שהוא דורס כדאמרינן בפ"ק (שם דף כ:) מ"מ לא גרעה מנחיה וטרפה מיהא הוא דמודה רבי יאמק שיש טריפה לעוף כדתנן (לקמן דף ט.) אלו טרפות בעוף ואין בשר בו אלא נחיה שהיא בסימנין כדכתיב ושפך [ויקרא ח] אי עיקור אבל הכיבה בעלמא לא: **הוא דאמר.** רבי יאמק בן פנחס דאמר כי אמר תנא[4] עוף אין לו שחיטה וכו': **ברבי.** גדול בדורו: **אך כאשר יאכל וגו'.** בספולי המוקדשין שנפדו במומן קאי: **מה למדנו מלבי ואיל.** הכי [5] לכתוב אך הטמא והטהור יחדו יאכלו: **מה פסולי המוקדשין בשחיטה.** דלעיל מהתם קרא כתיב וזבחת מבקרך וגו'. בספרים[6] גרסינן מקיש לבי ואיל לבהמה מה בהמה בשחיטה כו' ולא מוקי להאי קרא דכי ירחיב בספולי המוקדשין אלא בכשר תאוה של חולין: **מאן תנא.** דלעיל דקתני [כח:] נוחכו או עוקרו דפליג עליה דרבי אלעזר הקפר: **כאשר צויתיך.** למד שנתפרשה לו מצות שחיטה על פה דהיכן ציוהו בכתב: **רוב אחד כו'.** לאו מקרא יליף אלא כלומר על הלכות שחיטה ולטוחה: **ושט.** מיוחד שבסימנים הוא שחיטת הבהמה תלוי בו דהא בנקב במשהו מיטרפא ואילו קנה עד דמיפסק רובא: **שחט את הוושט.** בעוף: **ואילו שחיטה בגרגרת לא קאני.** דגמא שחט גרגרת ואח"כ נשמט הוושט כשרה אלמא לא מיתכשרא בקנה לחודיה: **משום דגרגרת עכידא לאשתמוטי.** להכי נקט שחיטה בוושט והשמטה בגרגרת: **שני חצאי סימנין.** פסול דכמו דלא עביד מידי דמי לזיל הכא ליכא שיעורא חיל הכא ליכא שיעורא: **בעוף.** שאולהו כולו כאחד ולריך שיולית דמו בשחיטה יפה: **עד שישחוט כו'.** וח"ק לא פליג אלא לווידין: **משום דושט סמוך לווידין.** נקט ליה ומיהו הוא הדין לקנה. הוושט הוי בין קנה למפרקת סמוך לווידין: **ופסק כה כו' כשרה.** משום דחלי גרגרת לאו התחלת שחיטה היא שאפילו נקרע חליו לא מיטרפא בהכי: **לא בבהמה.** כלומר הא אפילו בבהמה קאמר דהא גמרא לאו אגרגרת קאי אלא אכולה שחיטה קאי: **וגמרו.** אלקא דעתין וגמרו בהאי כל שהוא שהרי נשחט הרוב דפגימה קמייתא כשלימה דמיא והאיכא רוב קמן: **גמרו לוושט.** והכי קאמר והוסיף עליו כל שהוא דה"ל רובא וגמרו לו לוושט לאחר מכאן: **כלא רוב כשר.** כדאמרן בפ"ק (לעיל כח.) דאי חתיך רוב רובה הכשר עם המפרקת קודם לסימנין הוא לה מתה קודם חתיכת הסימנין ומו מאי מליק: **כעוף.** דבעי הכבלה כדאמרן בפ"ק (שם) מותך שנים. קתני מיהא לוושט או לקנה כר"ע: **מאי הוי עלה.** מליקה שאני דאיכא חתיכת שדרה ומפרקת ואזיל ליה חיותיה בכל דהו: **ממסמס קועיה.** מלוכלך לוארו כדמא שנקרע לוארו ולריך לבדוק בסימנין שאם נפסק הקנה או ניקב הוושט. ומשום פסק דרוסה לא בעי למבדקיה דתלינן בכלבא או בקניא כדאמרינן התם (לקמן דף נ.): פסק כלבא פסק שונרא אימר כלבא שחטו הכלב שחטו שונרא כדאמרינן בהכל שוחטין (שם) אתמינן שנים לרבנן רוב שנים לר"א בר"ש והתם פליגי בה בקראי (זבחים טה:).

תיהני לה סבין לטהרה מידי נבלה. הן פירכא ליתא לר' יוסי דאמר בזבחים פרק חטאת העוף (דף סט:) גבי מלק ומגאלת טרפה דאין מליקה מטהרת מידי נבלה דדווקא[1] שחיטה מטהרת[2] בהמה אלא לרבי מאיר פריך דקאמר התם נמי דמליקה מטהרת: **רבי היא דתניא כו'.** הוה מלי למימר בר קפרא היא אלא דניחא ליה לאוקמי משניות דלעיל כרבי[3] הקפר דבינו אפרים דהכא ס"ל לרבי דיש שחיטה לעוף מן התורה ובפרק מי שאמרה כריני נזיר ושמע תבירו ואמר ואני (נזיר מט:) קאמר גבי פלוגתא דרבי ורבנן דס"ע כדי לאכנו במלות וא"כ לרבי הא קא אכיל כהן מליקה דה"ג פריך [2] לעיל מיניה למ"ד כדי לאכנו במלות קאכיל כהן מליקה ומשני קסבר אין שחיטה לעוף מן התורה ולרבי ליכא לשנויי הכי אם כן מיקשי ואפילו יחזיר סימנין ויולין ויבא נבלה היא לרבי דבעי שחיטה במלות בפ"ק (לעיל טז.) מוקמה אם המאכלת ועוד דמ"ד מחזיר קסבר מולין ומביא במליקה פסול דבעינן אחר לא מיתוקמא מתניתין דפ"ק (שם יט:) דגמלא כשר בשחיטה וא"כ ה"ל דורס וי"ל דהתם בגזיר דיחוא בעלמא הוא דמהיא ליכא למידק דתהוי פלוגתא דתנאי אי הלכה הוא בגזיר או כדי לאכנו אבל מ"מ אמת הוא דרבי סבר דהלכה הוא בגזיר כיון דסבר דיש שחיטה לעוף מן התורה א"ג קסבר כדי לאכנו ומביא חטאת העוף ואינו נאכל מידי דהוה אחטאת העוף הבאה על הספק: **ועל** רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה. ר"מ דדרש בגימטריא דכאשר אל"ף אחד בעוף שי"ן שנים בבהמה רי"ש רובו של אחד כמוהו רוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה[4] דאמר מיבות למפרע של כאשר הוי רובו של אחד כמוהו: **אתא** בי מממסם קועיה דמא. פירש בקונטרס ולריך בדיקה בסימנים שמא נפסק הקנה או ניקב הוושט ומשום ספק דרוסה לא בעי בדיקה דתלינן בכלבא או בקנה דאמר באלו טריפות (לקמן נג.) ספק כלבא ספק שונרא אימר כלבא וא"ת למאי נפקא מינה [1] לי תלינן בכלבא או בקניא כיון דאפילו קניא בעי בדיקה וי"ל דנפקא מינה דאי הוה תלינן בשונרא הוה לריך בדיקה כנגד כל החלל אע"ג דליכא ריעותא אלא כנגד הסימנין א"נ לענין ספק דרוסה אפי' לא אחדינהו הסימנין אלא משהו טריפה דאמר לקמן (דף נד.) דגרגרת דרוסתו במשהו דזיהרא מיקרא קניא וריב"א מפרש דהכא בשמעתין הוא [2] משוס

תיובתא דרב אדא בר אהבה תיובתא מאי הוי עלה מאי הוי עלה דקאמרת דלמא שאני התם דאיכא שדרה ומפרקת מאי ת"ש דהוהא בר אווזא דהוה בי רבא אתא כי ממסמס קועיה דמא אמר רבא היכי נעביד נשחטיה

מאי לאו בעוף דקא בעי ליה לדמיה[5] ליניכא לא בחיה דקא בעי ליה לדמיה ללכא: ת"ש [6] מלק בסכין מטמא בגדים אבית הבליעה ואי אמרת אין שחיטה לעוף מן התורה נהי נמי דכי תבר ליה שדרה ומפרקת הויא לה טרפה תהני לה סכין לטהרה מידי נבלה הוא דאמר כי האי תנא[7] דתניא [8] ר"א הקפר ברבי אומר מה ת"ל [1] אך כאשר יאכל את הצבי וגו' וכי מה למדנו מצבי ואיל מעתה [2] הרי זה בא ללמד ונמצא למד מקיש צבי ואיל לפסולי המוקדשין מה פסולי המוקדשין בשחיטה אף צבי ואיל בשחיטה ועוף אין לו שחיטה מדברי תורה אלא מדברי סופרים מאן תנא דפליג עליה דרבי אלעזר הקפר רבי היא [3] דתניא רבי אומר [2] וזבחת כאשר צויתיך [4] במלמד [5] שנצטוה משה על הושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה: אחד בעוף: איתמר ר"נ אמר [6] או ושט או קנה רב אדא בר אהבה אמר ושט ולא קנה ר"נ אמר או ושט או קנה אחד קתני אחד כל דהו רב אדא בר אהבה אמר ושט ולא קנה מאי אחד מיוחד (סימן שחט חצאין גרגרת פגימה דחטאת העוף) מיתיבי [7] שחט את הוושט ואחר כך נשמטה הגרגרת כשרה נשמטה הגרגרת ואח"כ שחט את הוושט פסולה שחט את הוושט ונמצאת גרגרת שמוטה ואינו יודע אם קודם שחיטה נשמטה אם לאחר שחיטה נשמטה זה היה מעשה ואמרו [8] כל ספק בשחיטה פסולה ואילו שחיטה בגרגרת לא קתני משום דגרגרת עבידא לאישתמוטי ת"ש [9] שחט [1] שני חצאי סימנין בעוף פסולה ואין צריך לומר בבהמה ר' יהודה אומר בעוף עד שישחוט את הוושט ואת הווידין משום דושט סמוך לווידין ת"ש [10] שחט חצי גרגרת ושהה כדי שחיטה אחרת וגמר שחיטתו כשרה מאי לאו [2] בעוף ומאי גמרה גמרה לגרגרת לא [3] בבהמה ומאי גמרה גמרה לשחיטה כולה ת"ש [11] הרי שהיה חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא וגמרו שחיטתו כשרה מאי לאו בעוף ומאי גמרו גמרו לקנה לא בבהמה ומאי גמרו גמרו לוושט ת"ש [12] כיצד מולקין חטאת העוף חותך שדרה ומפרקת בלא רוב בשר עד שמגיע לוושט או לקנה הגיע לוושט או לקנה חותך סימן אחד ורוב בשר עמו ובעולה שנים או רוב שנים

מסורת הש"ס

א) [ל"ל ליניכא ד"ה לקמן פה: וכן גרס הערוך], ב) [ועיל כ: [זבחים סח.]], ג) [בכורות לג.], ד) [פסחים כה: וש"נ ושיין תוס' קנהדרין עב. ד"ה הרי זה], ה) יומא עה: לקמן פה:, ו) [עי' רש"י כפר המוסגר חכמת אלעזר לאשר לשיטתו לגדנו שיש לווי מזמיה היאך שחוט והן הלכות שחיטה שנאמרו למשה מסיני ע"כ], ז) [עיל י. [תוספתא פ"ב ה"א]], ח) [עיין תוס' לקמן נד. ד"ה יבא ויקיף], ט) [תוספתא ריש פ"ב], י) [לקמן כט.], כ) [עיל כח. [זבחים פה:]], ל) [מיוב יג.], מ) [לקמן עב:], נ) ר"ל ושוף, ס) [רמב יב כג], ע) עיין מהר"ם.

תורה אור השלם

1. אַךְ כַּאֲשֶׁר יֵאָכֵל אֶת הַצְּבִי וְאֶת הָאַיָּל כֵּן תֹּאכְלֶנּוּ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו יֹאכֵלוּ:

דברים יב כב

2. כִּי יַרְחִק מִמְּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאנְךָ אֲשֶׁר נָתַן יְיָ לְךָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ וְאָכַלְתָּ בִּשְׁעָרֶיךָ בְּכָל אַוַּת נַפְשֶׁךָ:

דברים יב כא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מה למדנו וכו' הכי ה"ל למתוכ: (ב) תוס' ד"ה תיסני וכו' מטהרת כמו נבלה:

לעזי רש"י

טייניי"א. עֵגֶל.
פרק"א. עור אדום.

מוסף רש"י

מלק בסכין. ומליקה לא הוא, דנעלמו של כהן בסיון, ושחיטה לא הוא כדאמרינן בהכל שוחטין (לעיל כ:) תפני שהוא מחלוד ותפני שהוא דורס (זבחים סח.). **מטמא בגדים אבית הבליעה.** נבלה היא ואכולו נבלת עוף טהור מטמא בגדים שהוא לנים בשעה שבולעה ולא בגדים שקודם לכן ולא בגדים שלבש אחר שיצא מבטניו, ואין לה טומאת מגע לגמרי אלא טומאת בליעה זו לבדה, וכולה לפיגן לה בפו"ר מבלה וטרפה לא יאכל לעמאה כה (ויקרא כב) ומביא נמי (שם ח) והנפש אשר תאכל נבלה וטרפה בחולת ובגר וכנס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב וטהר וכעוף תשמעי קרא (לעיל כ: עי"ש). **בדבי.** גדול בדורו היה (לעיל יא:). **כאשר צויתיך.** ולא מלינו בתורה לוי הזכיחה הילן, ממלן אתה למד שנמסרו לו הלכות שחיטה על פה (יומא עה. וכעי"ז לקמן פה:). **שנצטוה משה כבי.** על הלכות שחיטה בעל פה ואע"פ שלא כתבו בתורה (לעיל כ:). **שחט את הוושט.** בעוף.

שהכשרו בסימן אחד, מי לא מיישינן לעיקור דשני, והוא דנקט שחיטה דוושט ושמוטה בגרגרת, הוא הדין דאפילו אחיכה נמי, אלא משום דגרגרת עבידא לאשתמוטי (לעיל י.). **בשמוטי** [1] **בגרגרת.** תחלה, הרי נטרפה (שם). **חותך שדרה.** חוט הבדרה, ומפרקת. עכס הצואר, **בלא רוב בשר.** המקפת סביב כדאמרינן בהכל שוחטין (לעיל כ:) בשבה מפרקת ורוב בשר עמה נגילה ומטמא אאפילו מפרכסת. הלכך אי היה חותך רוב בשר קודם הסימן הוא לה מתה ולא מהניא בה מליקה וסימנין הלכה למשה מסיני הן (זבחים סה:). **חותך סימן אחד.** בחטאת העוף כתיב ולא יחליל, בני שמעיה הקול בייבקא, הילך בחד סימן קבי, דעוף הבכרי בסימן אחד (לעיל כא.). **ורוב בשר עמו.** לאחר מליקת הסימן (שם). **שנים או רוב שנים.** בהכל שוחטין (שם) אתמינן שנים לרבנן רוב שנים לר"א בר"ש והתם פליגי בה בקראי (זבחים סה:).

עין משפט נר מצוה

יב א מיי' פ"ח מהל' שחיטה הל"ד טוש"ע יו"ד סי' מ':
יג ב מיי' שם פ"ט מהל' פסולי המוקדשין הל"ד טוש"ע יו"ד סי' מ':
יד ג מיי' שם פ"ג הל"ד טו ומיין שם סמג שם טוש"ע יו"ד סי' כד סעי' טו וכרב אלפס פרק זה דף רסח:
ד [מיי' פ"ח מהלכות שחיטה הלכה יא טוש"ע יו"ד סי' כא סעיף ב]:
טו ה ו ז מיי' שם פ"ה הל"ה ו ז סמג שם טוש"ע יו"ד סי' כב סעי' ה ומיין
טהר"ם בפעיף ב:
טז ח מיי' שם פ"א הל"א סמג שם טוש"ע יו"ד סימן כא סעיף ה:

שיטה מקובצת

א) דתניא ר' אלעזר הקפר ברבי אומר. נ"ב עי' תוס' בבורות דף לב ע"ב: ב) דאמר כי האי תנא דקתני עוף אין לו שחיטה: ג) דדוקא שחיטת בהמה מטהרתה מידי נבלה אלא לר"מ: ד) דהכי נמי פריך התם לעיל מיניה ולמ"ד כדי לחנכו: ה) וראשי אותיות למפרע של כאשר הוי: ו) וא"ת למאי נ"מ במאי דתלינן בכלבא וקניא כיון דאפי' קניא וכלבא בעי בדיקה: ז) דהכא בשמעתין הויא בדיקה משום ספק דרוסה:

רבינו גרשום

פטור מלכסות דנחיתהו לאו זו היא שחיטתו: מיתיבי השוחט ולצדיך לדם חייב לכסות. עכשיו כיצד הוא עושה דיהא פטור נוחרו או עוקרו. מאי לאו בעוף דקא בעי לדמיה ליניכא כלומר עש והיאך אמרת דנחיתהו זהו שחיטתו וחייב לכסות: לא בחיה דקא בעי לדמיה ללכא כלומר פרייא ירקמניק ופטור אבל בעוף מחייב: מלק בסכין מטמא בגדים אבית הבליעה. כלומר מי שמולק דינו ששובר מפרקת וכיון דמלק בסכין לא חשוב מליקה ועכשיו חשובה נבלת עוף ומטמא (בנבלת עוף) אבית הבליעה ואי אמרת אין שחיטה לעוף מן התורה וכו' דכי תבר ליה ז) כלומר שזו שחיטתו תיהני ליה סכין וכו': הוא דאמר אין שחיטה לעוף כר' סבירא ליה כר' אלעזר הקפר וכו': הרי זה בא ללמד כלומר דכתב כאשר יאכל וכו' כן תאכלנו כלומר ולפיגן דבר אחר ממנו והוא עצמו ולפיגן מפסולי המוקדשין וכו' ור' פליג עליה דהוא א' דשחיטה לעוף מן התורה: קתני אחד כל דהו דמשמע בין ושט בין קנה. (וכ"):

מאי אחד מיוחד שבסימנין כלומר שזהו ושט שהוא חמור לענין טרפה יותר מקנה שזה אפי' ניקב כל שהוא טרפה וקנה בכאיסר האיסאלקי וכו': ואילו שחיטה בגרגרת לא קתני אלא בושט וקשיא לרב נחמן. לא משום דגרגרת עבידא לאישתמוטי שקשה היא ונשמטה ומה לשון נשמטה דומפיר ועדיין אומר אני או ושט או קנה: ר' יהודה א' עד שישחוט את הושט ולא אפר קנה והיאך אמרת או ושט או קנה: לא משום דושט סמוך לווידין ועדיין א' אני או ושט או קנה: ומאי לאו בעוף ומאי גמרה גמרה לגרגרת ושי"מ או ושט או קנה ומאי גמרו גמרו לקנה והיאך אמרת ושט ולא קנה וכו': קתני מיהתא הגיע לושט או לקנה וקשיא לרב אדא בר אהבה: מאי הוי עלה כלומר השתא באיזה ענין אמרינן (אמרינן) או ושט או קנה [או ושט] ולא (ושט) [קנה] אמר ליה כדקאמרינן כלומר כדאשקינן או ושט או קנה לא דלמא שאני

ז) נראה דל"ל תבר ליה וכו' תיהני ליה סכין וכו' לומר שזו שחיטתו: הוא דאמר וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com